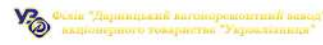

Міністерство освіти і науки України
Український державний університет залізничного транспорту

МАТЕРІАЛИ

двадцять першої науково-практичної міжнародної конференції
*«Міжнародна транспортна інфраструктура,
індустріальні центри та корпоративна логістика»*
(5-6 червня 2025р. м. Харків, Україна)

MT.KART.EDU.UA

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МІНІСТЕРСТВО ІНФРАСТРУКТУРИ УКРАЇНИ
ТРАНСПОРТНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ
АТ «УКРАЇНСЬКА ЗАЛІЗНИЦЯ»
CONSERVATOIRE NATIONAL DES ARTS ET MÉTIERS (FRANCE)
INSTITUTE OF AUTOMATIC CONTROL TELEMATICS OF
TRANSPORT (POLAND)
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЗАЛІЗНИЧНОГО
ТРАНСПОРТУ
ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ ПРОМИСЛОВОСТІ НАН УКРАЇНИ

Матеріали

*Двадцять першої науково-практичної
міжнародної конференції*

**«МІЖНАРОДНА ТРАНСПОРТНА
ІНФРАСТРУКТУРА,
ІНДУСТРІАЛЬНІ ЦЕНТРИ ТА
КОРПОРАТИВНА ЛОГІСТИКА»**

(5 - 6 червня 2025р. м. Харків)

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ

Голова: *Панченко С.В.*, д.т.н., проф., ректор Українського державного університету залізничного транспорту (Харків).

Заступники голови: *Каграманян А.О.*, к.т.н., доц., проректор з науково-педагогічної роботи .Українського державного університету залізничного транспорту (Харків);
Дикань В.Л., д.е.н., проф., завідувач кафедри економіки та управління виробничим і комерційним бізнесом Українського державного університету залізничного транспорту (Харків).

Секретаріат:

Толстова А.В. к.е.н., доц., доцент кафедри економіки та управління виробничим і комерційним бізнесом Українського державного університету залізничного транспорту (Харків).

Шаповал Г.В. к.т.н., доц., заступник декана з денної форми навчання Факультету УПП Українського державного університету залізничного транспорту (Харків).

Примаченко Г.О. к.т.н., доц., доцент кафедри транспортних систем та логістики Українського державного університету залізничного транспорту (Харків).

міста” дозволяють забезпечити додаткову економію енергії та оптимізувати роботу міської транспортної інфраструктури. Світлодіодні технології мають великий потенціал для забезпечення сталого розвитку електричного транспорту та міського середовища, що безумовно позитивним чином сприятиме реалізації концепції Smart City.

[1] Malik M. A. I., Kalam A., Ikram A., Zeeshan S., Zahidi S. Q. R. Energy transition towards electric vehicle technology: Recent advancements. *Energy Reports*. 2025. Vol. 13. P. 2958–2996. DOI: 10.1016/j.egy.2025.02.029.

[2] Menyhart J. Overview of sustainable mobility: The role of electric vehicles in energy communities. *World Electric Vehicle Journal*. 2024. Vol. 15, Iss. 6. 275. DOI: 10.3390/wevj15060275.

[3] Lewandowski W., Wojewoda A., Wojewoda I. Adaptive lighting systems and the method of implementing dynamically adjustable on-demand strategies – conclusions from research. *Technical Transactions*. 2022. No. 2022/014. P. 1–19. DOI: 10.37705/TechTrans/e2022014.

[4] Seyedolhosseini A., Masoumi N., Modarressi M., Karimian N. Daylight adaptive smart indoor lighting control method using artificial neural networks. *Journal of Building Engineering*. 2020. Vol. 29. 101141. DOI: 10.1016/j.job.2019.101141.

[5] Cavus M., Dissanayake D., Bell M. Next generation of electric vehicles: AI-driven approaches for predictive maintenance and battery management. *Energies*. 2025. Vol. 18, Iss. 5. 1041. DOI: 10.3390/en18051041.

УДК 658:656.2

ОСОБЛИВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ОПОДАТКУВАННЯ ФОП В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

PECULIARITIES OF ACTIVITY AND TAXATION OF INDIVIDUAL ENTREPRENEURS IN UKRAINE IN CONDITIONS OF WAR AND GLOBALIZATION

*канд. екон. наук В. М. Орлова, магістр О.А. Васильєва
Український державний університет залізничного транспорту (м. Харків)*

*PhD (Econ.) V. N. Orlova, master's student Olena Vasylieva
Ukrainian State University of Railway Transport (Kharkiv)*

Фізична особа-підприємець - це основний гравець у малих та середніх підприємствах, що робить значний внесок в економіку. Вони генерують робочі місця, платять податки, сприяють конкуренції та інноваціям, що позитивно впливає на економічний розвиток. Однак, існує й об'єктивна сторона - недоліки такої системи, як, наприклад, нерівність податкових умов та вплив на конкуренцію.

Суб'єкти малого та середнього бізнесу мають надзвичайно важливу роль у сприянні розвитку регіонів України, підвищенні їх економічного потенціалу, а також в наповненні місцевих бюджетів податками. Для

оцінки їх ролі було досліджено кількісні та якісні параметри участі суб'єктів малого бізнесу в формуванні бізнес-середовища регіонів України та дохідної частини місцевих бюджетів. При цьому окрема увага була приділена фізичним особам-підприємцям (далі - ФОП) та мікробізнесу, які перебувають на спрощеній системі оподаткування, оскільки саме вони є основними платниками єдиного податку, який має суттєве фіскальне значення для місцевих бюджетів України [1].

Рівень фінансової спроможності регіонів України та відповідно їх потенціалу щодо забезпечення соціально-економічного зростання напряму залежить від доходів місцевих бюджетів, в основному від податкових надходжень. В результаті аналізу даних ДКСУ дійшли висновку, що у 2015-2019 роках в середньому податкові надходження до місцевих бюджетів були сформовані на 57% за рахунок податку на доходи фізичних осіб (далі - ПДФО), основними платниками якого є бюджетні установи та суб'єкти малого та середнього бізнесу, які мають найманих працівників[2].

Особливостями діяльності та оподаткування ФОП в Україні в умовах війни та глобалізації є:

1. Зростання ролі ФОП у воєнний час, а саме підприємці стали рушієм економічної стійкості країни. Завдяки своїй гнучкості та здатності швидко адаптуватися до змін, ФОП забезпечують населення товарами, послугами та робочими місцями. Також значно зросла участь підприємців у волонтерській та гуманітарній діяльності — допомога ЗСУ та підтримка місцевих громад стала невід'ємною частиною їх роботи.

2. Спрощена система оподаткування була застосована як антикризовий інструмент. У відповідь на воєнні виклики держава застосувала низку податкових пільг для підтримки мікро- та малого бізнесу. Зокрема, було запроваджено нульову ставку для ФОП 1–3 груп у перші місяці війни, введено спрощений режим з єдиним податком у розмірі 2% незалежно від виду діяльності, а також тимчасово скасовано сплату ЄСВ. Крім того, встановлено мораторій на перевірки та запроваджено відтермінування податкових зобов'язань — усе це дало підприємцям можливість адаптуватися до умов війни та зберегти свою діяльність.

3. Вплив глобалізації на діяльність ФОП. Глобалізаційні процеси відкрили нові можливості для українських підприємців, сприяючи виходу на міжнародні ринки через онлайн-платформи, такі як *Etsy*, *Amazon*, *Upwork* та інші. Зростає актуальність цифрових професій і кількість ФОП у сфері ІТ. Поширення електронної комерції, спрощення валютного контролю та доступ до платіжних сервісів для міжнародних розрахунків створюють умови для експорту товарів і послуг малим бізнесом. Одночасно з цим держава впроваджує валютні обмеження та регулює зовнішньоекономічну діяльність, адаптуючи її до воєнного часу. У

результаті ФОП отримують змогу розширювати географію своєї присутності, підвищуючи доходи й податкові надходження до бюджету.

4. Адаптація ФОП до умов воєнного стану. З початком війни багато підприємців були змушені змінити формат діяльності: частина бізнесів евакуйовувалась до більш безпечних регіонів, інші перейшли в онлайн — запроваджуючи дистанційну роботу, е-комерцію та цифрові сервіси. Водночас суттєво зросли витрати на логістику, енергозабезпечення та безпеку. В умовах воєнного часу з'явилися нові напрями діяльності, зокрема пов'язані з військовим забезпеченням, виробництвом спорядження та гуманітарною підтримкою. Держава реагувала запуском спеціальних програм підтримки бізнесу, таких як «Підтримка», грантові програми, пільгове кредитування («Оселя», «Робота»), що сприяють збереженню та розвитку підприємництва навіть у складних умовах.

5. Ключові проблеми та виклики для ФОП у воєнний час. Попри вжиті заходи підтримки, підприємці стикаються з низкою серйозних труднощів. Серед них — невизначеність у законодавстві та часті зміни податкових норм, що ускладнює довгострокове планування, введення воєнного збору і підвищення податкового навантаження. Обмежений доступ до фінансування та інвестицій, особливо для мікробізнесу, гальмує розвиток. Руйнування інфраструктури, перебої з постачанням електроенергії, води, інтернету, а також зростання вартості енергоносіїв ускладнюють операційну діяльність підприємців. Додатково проблеми створюють розриви логістичних ланцюгів, зниження купівельної спроможності населення та дефіцит кваліфікованих кадрів, викликаний міграцією і мобілізацією.

6. Поруч з цим маємо перспективи післявоєнного відновлення та розвитку ФОП. Попри труднощі, малий бізнес має значний потенціал у процесі відбудови економіки та створення робочих місць. Очікується реформування податкової системи з акцентом на стимулювання підприємницької ініціативи. Важливу роль відіграватиме поглиблення інтеграції України до європейського економічного простору, що передбачає впровадження нових стандартів ведення бізнесу та відкриття нових ринків. Також зростає доступність кредитних ресурсів і грантових програм, які можуть стати ключовими інструментами розвитку ФОП у повоєнний період.

Отже ФОП відіграють ключову роль у післявоєнному відновленні України. Завдяки своїй гнучкості, здатності швидко адаптуватися та створювати робочі місця, ФОП стануть основою для відбудови економіки, особливо на місцевому рівні. Успішне відновлення потребує активної підтримки з боку держави — через податкові реформи, доступ до фінансування та програм стимулювання малого бізнесу — а також залучення міжнародної допомоги та інвестицій. Саме синергія

підприємництва, державної політики та донорської підтримки стане фундаментом стійкого економічного зростання України.

[1] <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2020.11.70>

[2] Довідка щодо стану виконання місцевих бюджетів: Виконання доходів місцевих бюджетів за січень- грудень 2019 року : офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <https://mof.gov.ua/uk> (дата звернення: 12.11.2020).

УДК 658:656.2

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ОПЛАТИ ПРАЦІ В УМОВАХ РИНКОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ТА ГЛОБАЛІЗАЦІЇ.

FEATURES OF PAYMENT ACCOUNTING IN THE CONDITIONS OF MARKET TRANSFORMATION AND GLOBALIZATION.

*канд. екон. наук В. М. Орлова, магістр Б. С. Коровніков.
Український державний університет залізничного транспорту (м. Харків)*

*PhD (Econ.) V. N. Orlova, master's student Bogdan Korovnikov
Ukrainian State University of Railway Transport (Kharkiv)*

У сучасному динамічному робочому середовищі, особливо за умов дистанційної та гібридної зайнятості, постає потреба у впровадженні гнучких облікових систем. Вони дозволяють точно фіксувати відпрацьований час, контролювати навантаження працівників та забезпечувати ефективну організацію трудових процесів.

Головними особливостями обліку оплати праці в умовах ринкової трансформації є:

- ринкова трансформація та її вплив на оплату праці, а саме: актуальність обліку оплати праці в умовах динамічного розвитку економіки, зумовленого ринковими трансформаціями та глобалізаційними процесами; перехід до ринкової економіки змінив підходи до формування фонду оплати праці; зростання ролі людського капіталу як ключового фактору конкурентоздатності підприємств на глобальному ринку; послаблення централізованого регулювання заробітної плати,

- глобалізація ринку праці, яка включає: мобільність трудових ресурсів та поширення дистанційної зайнятості; вплив міжнародних стандартів (наприклад, МСФЗ) [1] на облік зарплати; залучення іноземної робочої сили та необхідність обліку оплати праці відповідно до міжнародних стандартів та законодавства; відрядження працівників за кордон та облік їхнього доходу з урахуванням податкових та соціальних